

УДК 378.091.3:159.9-051

DOI 10.18372/2786-5495.1.15796

Супрун Дар'я Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри спеціальної психології та медицини
факультету спеціальної та інклюзивної освіти,
Національний педагогічний університету ім. М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Анотація. Зазначено останні інтернаціоналізаційні тенденції, що спостерігаються в світі; перераховано позитивні аспекти інтернаціоналізації вищої освіти, а також елементи культури університету, які необхідно розвивати в умовах інтернаціоналізації. Детально розглянуто спецкурс «Management – a component of psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів)». Доведено необхідність застосування компетентнісного підходу під час іншомовної підготовки.

Ключові слова: інтернаціоналізація, спецкурс, педагогічний процес, іншомовна підготовка.

Annotation. The article marks recent internationalization trends, which are observed worldwide; lists the positive aspects of internationalization of higher education and elements of the culture of the University, which must be developed in terms of internationalization. Special course «Management – a component of psychologists' professional training» has been in detail considered by author in the article. The necessity of the applying of the competency approach in professional training of psychologists in the field of special education in foreign language is proved.

Keywords: internationalization, special course, pedagogical process, foreign language training.

Входження України в світову спільноту модернізації міжнародного порядку в контексті визначених пріоритетів майбутнього світоустрою вимагає від вищої освіти поетапно реалізовувати складові наявної мегасистеми цілісного освітнього простору, де прикметною ознакою її змісту є розбудова професійної підготовки на компетентнісно-орієнтованій основі в контексті впровадження дистанційного навчання в умовах віртуального освітнього простору.

Тенденції розвитку світового суспільства зумовлюють істотне посилення уваги до проблеми інноваційного (перетворювального) потенціалу особистості. Сучасна психолого-педагогічна наука розглядає професійну сферу самоздійснення фахівця як інтеграцію загальних сфер самозростання та саморозвитку: інтелектуальної, моральної, духовно-культурної у контексті трансформації професійної підготовки в умовах інтенсифікації та інтернаціоналізації вищої освіти в умовах віртуального освітнього простору, що забезпечується першочерговою вимогою включення до професійної підготовки іншомовного аспекту.

Запровадження інноваційного навчання у вищій освіті потребує розробки та впровадження національної інноваційної, принципово іншої моделі організації навчального процесу, ключовою відмінністю та сучасним стратегічним пріоритетом якої має бути цільова зорієнтованість на формування особистості майбутнього фахівця до життя в умовах сучасного, динамічного суспільства, що забезпечує його становлення як активного суб'єкта змін та інновацій, здатного до самостійної ініціації та реалізації інноваційної діяльності. Проблема вдосконалення процесу оволодіння знаннями стає особливо актуальною, оскільки індивідуалізація навчання студентів, насамперед, передбачає інтенсифікацію пізнавальної діяльності, яка ґрунтується на сучасних методах і технологіях навчання [1, с. 112].

У сучасних умовах віртуального освітнього простору знання іноземної мови є засобом

успішної професійної та наукової діяльності, а рівень іншомовної комунікації є одним з показників становлення професійної культури особистості. Доцільною і методично виправданою є професійна, комунікативно-спрямована підготовка з іноземної мови, кінцева мета якої відповідає окресленим уявленням про майбутню професійну діяльність (предметність діяльності), стимулює відповідними заходами потребу у вивченні іноземної мови (вмотивованість діяльності), призводить у співзвуччя навчальну діяльність іноземною мовою з особистою метою (цілеспрямованість діяльності), а також сприяє актуальному усвідомленню необхідності вивчення іноземної мови як запоруки стати освіченою, культурною, професійною, конкурентноспроможною та успішною особистістю (усвідомленість діяльності) [2, с.108]. Розвиток іншомовної комунікації в умовах віртуального освітнього простору – це цілісний процес, система, яка складається з цілого ряду підсистем, кожна з яких виконує свою функцію. Кожен етап навчання має свою специфіку. Ця специфіка проявляється в лінгвістичному і психологічному планах. У першому – матеріал змінюється за структурою, складністю змісту. Щодо другого – передбачається розвиток мотиваційних компонентів діяльності, вдосконалення процесів і операцій мислення, формування професійних інтересів. Основними питаннями у застосуванні інноваційних технологій є структура навчальних комп'ютерних програм, їх зміст і оптимальна організація Web-простору. Комп'ютеризоване навчання в контексті розвитку іншомовної комунікації має цілий ряд переваг. Наведемо деякі з них: можливість вийти за межі традиційних методів навчання; розширення можливостей використання різних систем аналізаторів в процесі роботи; створення різноманітних ситуацій спілкування; підвищення інтересу й загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи; індивідуалізація навчання (кожен працює в режимі, який його задовольняє) та об'єктивність контролю; формування вмінь та навичок для різноманітної творчої діяльності; виховання інформаційної культури; оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації тощо. Використання віртуального освітнього простору націлене на створення повністю англomовного середовища, тому не передбачає у формулюванні завдань (Tasks) до вправ і в обговоренні дискусивних питань (Dilemma & Discuss) використання рідної мови. Вправи презентуються за допомогою інноваційних комп'ютерних технологій і спрямовані на розвиток лексичних, граматичних та комунікативних навичок. Складовою забезпечення впровадження в роботу викладачів і психологів освітніх установ сучасних технологій навчання є розробка транс- і міждисциплінарних спецкурсів, таких як «Management – a component of psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів)», який має систему методичного поділу за цільовим призначенням (Themes and materials for studies, Language skills, Career skills, Vocabulary, Dilemma & Discuss, Listening etc.). Запропонований спецкурс впроваджується також з застосуванням основних видів комп'ютерних навчальних програм (поетапне читання, реконструкція тексту, Conversation Techniques, Self-Discovery, Pieces of Good Advice, Puzzle Stories, «Learn to Speak English», «Tell me more», «Business English» тощо [4, с.8].

Беззаперечно, що інтернаціоналізація стимулює розвиток вітчизняної Вищої школи. Вагомий внесок в позитивні зрушення робить загальна тенденція професійної підготовки фахівців з належним рівнем розвитку управлінських вмінь та навичок і відповідною англomовною комунікативною компетенцією, що уможливить їх конкурентоздатність на світовому рівні. Вважаємо за необхідне впровадження зазначених аспектів при професійній підготовці. Підтверджуються наявні суперечності між суспільними вимогами до компетентності фахівців в контексті європейської інтеграції та традиційним підходом до організації професійнозорієнтованої підготовки кадрів іноземною мовою в умовах віртуального освітнього простору. Відтак зазначена підготовка потребує суттєвої науково обґрунтованої модернізації, зокрема, запровадження окремих on-line спецкурсів, тренінгів, мастер-класів іноземною мовою, що уможливить вирішення актуальних завдань щодо інтеграції до Європейського простору загалом, та відповідності чинної системи підготовки фахівців щодо кращих світових зразків та провідних тенденцій [1, с. 2].

Список використаних джерел

1. Синьов В. М., Пометун О. І., Кривуша В. І., Супрун М. О. Основи теорії виховання. Навч. посіб. К. : МП «Леся», 2000. 140 с.
2. Супрун Д. М. Професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти. *Монографія*. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 392 с.
3. Супрун Д. М. Теорія та практика професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.03. Київ, 2018. 657 с.
4. Супрун Д. М. Management – a component of psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів). Навчально-методичний посібник для студентів, слухачів магістратури та практикуючих психологів. Київ, 2016. 250 с.